

dog ikke er ganske Tilfældet, som den ærede Landstingsmand bemærkede, at der var saa megen Strid og saa mange forskellige Meninger om dette Lovforslag, som havde vist sig ved Afstemningerne. Jeg vil indrømme, at dette viste sig under Sagens anden Behandling i enkelte Punkter, men dog saaledes, at det udtrykkeligt blev anerkjendt selv af dem, der stemte mod Udkastet, at de gjorde det kun med Forventning om, at man vilde gaae ind paa en Modification, hvormed man fra begge Sider havde erklæret sig tilfreds. Ved tredie Behandling var vel opstillet en Mængde Ændringsforslag, men, som bekjendt, blev Størstedelen af disse tagen tilbage, og en Forening fandt Sted angaaende de fleste væsentlige Punkter, jeg kan sige angaaende dem alle, med Undtagelse af et eneste, det om Skolepengene. Afstemningerne skete derfor saa at sige med Enstemmighed, og Resultatet blev jo ogsaa, at Lovforslaget blev vedtaget, om jeg ikke feiler, med kun 2 Stemmer imod. Naar den ærede Landstingsmand bemærkede, at det dog ikke kunde oversees, at dette Lovforslag har nogle Spor af den Kamp, det havde gennemgaaet, at det havde nogle Rifter og vanzirende Strammer deraf, da vil jeg ikke ganske benægte dette; men jeg vil dog tilføie, at det er meget sjældent og vanskeligt at undgaae, at Saadant finder Sted, naar en Lov skal føres igjennem tvende Thing. Det kan ikke nægtes, at med Hensyn til den formelle Korrektthed, den smukke Affattelse er det konstitutionelle Maskineri ikke det heldigste. Det gaaer langt bedre, naar Sagerne ikke ere underkastede den Kamp, disse mange Ændringsforslag og Ænderændringsforslag, som de der ere udsatte for. Dette gjælder om Love i Almindelighed, men vistnok i en ganske overordentlig Grad om Skolelove. Her tør jeg sikkert appellere til den ærede Landstingsmands endnu større og rigere Erfaring i saa Henseende end min. Jeg har endog i min Erfaring seet en Skolelov paa 3 Paragraffer have overordentlig stor Vanskelighed ved at slippe igjennem og producere næsten det dobbelte Antal af Ændringsforslag. En heel Skolelov — jeg tilstaaer det, det overstiger min Forestilling, hvorledes en heel Skolelov skulde kunne gaae igjennem Rigsdagen. Naar

jeg tænker mig alle de forskellige Spørgsmaal, som vilde træde frem og knytte sig til en heel ny Skolelov, saaledes som f. Ex. Anordningen af 29. Juli 1814, der jo udgjør mange hundrede Paragraffer med tilhørende Bilag, saa vilde det være overmaade vanskeligt, at en saadan Lovs gjentagne Fremkomme og Behandling skulde alene efterlade Rifter og Vanzir i den, men at den overhovedet skulde beholde Noget tilbage af sig. Det er altsaa dette, der for mig er det Afgjørende mod at bringe en saadan heel Skolelov frem for Rigsdagen, idet jeg, saafremt dette paa nogen Maade kunde undgaaes, hellere vilde søge naaet ad Administrationens Vei Alt, hvad der kan naaes i denne Retning, og jeg troer ogsaa, at jeg turde stole paa, at Rigsdagen vilde erkjende, at det var godt, at Ministeriet gif til den yderste Grændse af hvad der henhører under Administrationen, om den endog skulde finde, at der var gaaet lidt ud over Grændsen. Jeg vilde styrke mig ved den Erkjendelse, der i en anden Sag er udtalt i det andet Thing, at det var ønskeligt, at Sligt skete saameget som muligt ad Administrationens Vei. Dette har ganske vist været Grunden, hvorfor jeg har stræbt i den foreliggende Lov at indskrænke mig saameget som muligt, og jeg har ikke næret nogen Tvivl om, at, dersom denne Lov skulde kunne komme ud, vilde det blive en Nødvendighed, at det ene eller det andet af Thingene eller maaskee begge kom under dette ubehagelige Tryk. Jeg troer, at, dersom man kunde blive ved at arbejde paa en saadan Skolelov som den foreliggende, da vilde en saadan Behandling blive uendelig, man vilde bestandig finde nye Mangler, bestandig finde Noget at tilføie, Noget at rette og forandre deri. Der er netop her en saare vid Mark. Enhver troer at have saa mange Erfaringer i saa Henseende, at det bliver ganske overordentlig vanskeligt at komme til Ende, naar ikke Tiden selv træder afgjørende til og siger: nu maa der sluttes, hvis det overhovedet skal blive til Noget. Denne Fornemelse har ganske vist allerede været tilstede hos det andet Thing, og jeg kan ikke nægte, at den maa være tilstede hos dette Thing i en endnu høiere Grad; men jeg haaber dog, at dette